

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja

Druk nr 77

Warszawa, 3 grudnia 2015 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich oraz niektórych innych ustaw.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Andrzeja Matusiewicza.

(-) Waldemar Andzel; (-) Marek Ast; (-) Piotr Babinetz; (-) Barbara Bartuś;
(-) Jerzy Bielecki; (-) Zbigniew Biernat; (-) Anna Cicholska; (-) Tadeusz Cymański; (-) Krzysztof Czabański; (-) Witold Czarnecki; (-) Elżbieta Duda;
(-) Jan Duda; (-) Tadeusz Dziuba; (-) Barbara Dziuk; (-) Krzysztof Głuchowski; (-) Małgorzata Golińska; (-) Jerzy Gosiewski; (-) Teresa Hałas;
(-) Marcin Horała; (-) Grzegorz Janik; (-) Piotr Kaleta; (-) Robert Kołakowski; (-) Joanna Kopcińska; (-) Andrzej Kosztowniak; (-) Jarosław Krajewski; (-) Wiesław Krajewski; (-) Elżbieta Kruk; (-) Anna Krupka;
(-) Andrzej Kryj; (-) Bernadeta Krynicka; (-) Dariusz Kubiak; (-) Jacek

Kurzępa; (-) Anna Kwiecień; (-) Józef Leśniak; (-) Krzysztof Łapiński;
(-) Marzena Machalek; (-) Jerzy Materna; (-) Beata Mateusiak-Pielucha;
(-) Grzegorz Matusiak; (-) Daniel Milewski; (-) Jan Mosiński;
(-) Arkadiusz Mularczyk; (-) Piotr Olszówka; (-) Adam Ołdakowski;
(-) Marek Opiola; (-) Anna Paluch; (-) Jerzy Paul; (-) Stanisław Pięta;
(-) Grzegorz Puda; (-) Piotr Pyzik; (-) Łukasz Schreiber; (-) Wojciech
Skurkiewicz; (-) Artur Soboń; (-) Artur Szałabawka; (-) Jarosław Szlachetka;
(-) Krzysztof Szulowski; (-) Robert Telus; (-) Sylwester Tułajew; (-) Piotr
Uściński; (-) Robert Warwas; (-) Jan Warzecha; (-) Rafał Weber; (-) Jerzy
Wilk; (-) Tadeusz Woźniak; (-) Krystyna Wróblewska; (-) Sławomir
Zawiślak; (-) Jarosław Zieliński; (-) Jerzy Żyżyński.

USTAWA

z dnia 2015 r.

o zmianie ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich oraz niektórych innych ustaw¹

Art. 1. W ustawie z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. 2014, poz. 1648 j.t. z późn. zm.) po art. 7 dodaje się art. 7a-7g w brzmieniu:

„Art. 7a. Rzecznik nie może być bez uprzedniej zgody Sejmu pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani pozbawiony wolności. Rzecznik nie może być zatrzymany lub aresztowany, z wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku przestępstwa i jeżeli jego zatrzymanie jest niezbędne dla zapewnienia prawidłowego toku postępowania. O zatrzymaniu niezwłocznie powiadamia się Marszałka Sejmu, który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.

Art. 7b. Przedawnienie w postępowaniu karnym czynu objętego immunitetem nie biegnie w okresie korzystania z immunitetu.

Art. 7c. 1. Wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie Rzecznika do odpowiedzialności karnej w sprawie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego składa się za pośrednictwem Ministra Sprawiedliwości.

2. Wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie Rzecznika do odpowiedzialności karnej w sprawie o przestępstwo ścigane z oskarżenia prywatnego składa oskarżyciel prywatny, po wniesieniu sprawy do sądu.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2 sporządza i podpisuje adwokat lub radca prawny, z wyjątkiem wniosków składanych w swoich sprawach przez sędziów, prokuratorów,

¹ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich, ustawę z dnia 23 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, ustawę z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, ustawę z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz ustawę z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka.

adwokatów, radców prawnych, notariuszy oraz profesorów i doktorów habilitowanych nauk prawnych.

4. Wnioski, o których mowa w ust. 1 i 2 powinny zawierać:

- 1) oznaczenie wnioskodawcy oraz pełnomocnika, o ile został ustanowiony;*
- 2) imię i nazwisko oraz datę i miejsce urodzenia Rzecznika;*
- 3) wskazanie podstawy prawnej wniosku;*
- 4) dokładne określenie czynu, którego dotyczy wniosek, ze wskazaniem czasu, miejsca, sposobu i okoliczności jego popełnienia oraz jego skutków, a zwłaszcza charakteru powstałej szkody;*
- 5) uzasadnienie.*

Art. 7d. 1. Wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie Rzecznika do odpowiedzialności karnej składa się Marszałkowi Sejmu.

2. Jeżeli wniosek, o którym mowa w ust. 1 nie spełnia wymogów formalnych, o których mowa w art. 7c ust. 4, Marszałek Sejmu wzywa wnioskodawcę do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni, wskazując niezbędny zakres poprawienia lub uzupełnienia. W przypadku niepoprawienia lub nieuzupełnienia wniosku we wskazanym terminie i zakresie Marszałek Sejmu postanawia o pozostawieniu wniosku bez biegu.

3. Jeżeli wniosek, o którym mowa w ust. 1 spełnia wymogi formalne, o których mowa w art. 7c ust. 4, Marszałek Sejmu kieruje go do organu właściwego na podstawie regulaminu Sejmu do rozpatrzenia wniosku, zawiadamiając jednocześnie Rzecznika o treści wniosku.

4. Organ właściwy do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, powiadamia Rzecznika o terminie rozpatrzenia wniosku.

5. Na żądanie organu właściwego do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, sąd albo odpowiedni organ, przed którym toczy się postępowanie wobec Rzecznika udostępnia akta postępowania.

6. Rzecznik przedstawia organowi właściwemu do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1 wyjaśnienia i własne wnioski w tej sprawie w formie pisemnej lub ustnej.

7. Po rozpatrzeniu sprawy, organ właściwy do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1 uchwała sprawozdanie wraz z propozycją przyjęcia lub odrzucenia wniosku.

8. Sejm wyraża zgodę na pociągnięcie Rzecznika do odpowiedzialności karnej w drodze uchwały podjętej bezwzględną większością ustawowej liczby posłów. Nieuzyskanie wymaganej większości głosów oznacza podjęcie uchwały o niewyrażeniu zgody na pociągnięcie Rzecznika do odpowiedzialności karnej.

Art. 7e. 1. Zakaz zatrzymania, o którym mowa w art. 7a obejmuje wszelkie formy pozbawienia lub ograniczenia wolności osobistej Rzecznika przez organy stosujące przymus.

2. Wniosek o wyrażenie zgody na zatrzymanie lub aresztowanie Rzecznika składa się za pośrednictwem Ministra Sprawiedliwości.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2 powinien zawierać:

- 1) oznaczenie wnioskodawcy;
- 2) imię i nazwisko oraz datę i miejsce urodzenia Rzecznika;
- 3) dokładne określenie czynu oraz jego kwalifikację prawną;
- 4) podstawę prawną zastosowania określonego środka;
- 5) uzasadnienie, wskazujące w szczególności na konieczność zastosowania określonego środka.

4. Do postępowania z wnioskiem o wyrażenie zgody na zatrzymanie lub aresztowanie Rzecznika przepisy art. 7d ust. 1-7 stosuje się odpowiednio.

5. Sejm wyraża zgodę na zatrzymanie lub aresztowanie Rzecznika w drodze uchwały podjętej bezwzględną większością ustawowej liczby posłów. Nieuzyskanie wymaganej większości głosów oznacza podjęcie uchwały o niewyrażeniu zgody na zatrzymanie lub aresztowanie Rzecznika.

6. Wymóg uzyskania zgody Sejmu nie dotyczy wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu.

Art. 7f. 1. Marszałek Sejmu przesyła wnioskodawcy niezwłocznie uchwałę, o której mowa w art. 7d ust. 8 i art. 7e ust. 5.

2. Uchwały, o których mowa w ust. 1 podlegają ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Art. 7g. Przepisy ustawy dotyczące odpowiedzialności karnej Rzecznika stosuje się odpowiednio do odpowiedzialności za wykroczenia.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. 2015, poz. 1096 j.t.) po art. 18 dodaje się art. 18a-18f w brzmieniu:

„Art. 18a. Przedawnienie w postępowaniu karnym czynu objętego immunitetem nie biegnie w okresie korzystania z immunitetu.

Art. 18b. 1. Wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie Prezesa Najwyższej Izby Kontroli do odpowiedzialności karnej w sprawie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego składa się za pośrednictwem Ministra Sprawiedliwości.

2. Wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie Prezesa Najwyższej Izby Kontroli do odpowiedzialności karnej w sprawie o przestępstwo ścigane z oskarżenia prywatnego składa oskarżyciel prywatny, po wniesieniu sprawy do sądu.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2 sporządza i podpisuje adwokat lub radca prawny, z wyjątkiem wniosków składanych w swoich sprawach przez sędziów, prokuratorów, adwokatów, radców prawnych, notariuszy oraz profesorów i doktorów habilitowanych nauk prawnych.

4. Wnioski, o których mowa w ust. 1 i 2 powinny zawierać:

- 1) oznaczenie wnioskodawcy oraz pełnomocnika, o ile został ustanowiony;*
- 2) imię i nazwisko oraz datę i miejsce urodzenia Prezesa Najwyższej Izby Kontroli;*
- 3) wskazanie podstawy prawnej wniosku;*
- 4) dokładne określenie czynu, którego dotyczy wniosek, ze wskazaniem czasu, miejsca, sposobu i okoliczności jego popełnienia oraz jego skutków, a zwłaszcza charakteru powstałej szkody;*
- 5) uzasadnienie.*

Art. 18c. 1. Wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie Prezesa Najwyższej Izby Kontroli do odpowiedzialności karnej składa się Marszałkowi Sejmu.

2. Jeżeli wniosek, o którym mowa w ust. 1 nie spełnia wymogów formalnych, o których mowa w art. 18b ust. 4, Marszałek Sejmu wzywa wnioskodawcę do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni, wskazując niezbędny zakres poprawienia lub uzupełnienia. W przypadku niepoprawienia lub nieuzupełnienia wniosku we

wskazanym terminie i zakresie Marszałek Sejmu postanawia o pozostawieniu wniosku bez biegu.

3. Jeżeli wniosek, o którym mowa w ust. 1 spełnia wymogi formalne, o których mowa w art. 18b ust. 4, Marszałek Sejmu kieruje go do organu właściwego na podstawie regulaminu Sejmu do rozpatrzenia wniosku, zawiadamiając jednocześnie Prezesa Najwyższej Izby Kontroli o treści wniosku.

4. Organ właściwy do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, powiadamia Prezesa Najwyższej Izby Kontroli o terminie rozpatrzenia wniosku.

5. Na żądanie organu właściwego do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, sąd albo odpowiedni organ, przed którym toczy się postępowanie wobec Prezesa Najwyższej Izby Kontroli udostępnia akta postępowania.

6. Prezes Najwyższej Izby Kontroli przedstawia organowi właściwemu do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1 wyjaśnienia i własne wnioski w tej sprawie w formie pisemnej lub ustnej.

7. Po rozpatrzeniu sprawy, organ właściwy do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1 uchwala sprawozdanie wraz z propozycją przyjęcia lub odrzucenia wniosku.

8. Sejm wyraża zgodę na pociągnięcie Prezesa Najwyższej Izby Kontroli do odpowiedzialności karnej w drodze uchwały podjętej bezwzględną większością ustawowej liczby posłów. Nieuzyskanie wymaganej większości głosów oznacza podjęcie uchwały o niewyrażeniu zgody na pociągnięcie Prezesa Najwyższej Izby Kontroli do odpowiedzialności karnej.

Art. 18d. 1. Zakaz zatrzymania, o którym mowa w art. 18 obejmuje wszelkie formy pozbawienia lub ograniczenia wolności osobistej Prezesa Najwyższej Izby Kontroli przez organy stosujące przymus.

2. Wniosek o wyrażenie zgody na zatrzymanie lub aresztowanie Prezesa Najwyższej Izby Kontroli składa się za pośrednictwem Ministra Sprawiedliwości.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2 powinien zawierać:

1) oznaczenie wnioskodawcy;

2) imię i nazwisko oraz datę i miejsce urodzenia Prezesa Najwyższej Izby Kontroli;

3) dokładne określenie czynu oraz jego kwalifikację prawną;

4) podstawę prawną zastosowania określonego środka;

5) uzasadnienie, wskazujące w szczególności na konieczność zastosowania określonego środka.

4. Do postępowania z wnioskiem o wyrażenie zgody na zatrzymanie lub aresztowanie Prezesa Najwyższej Izby Kontroli przepisy art. 18c ust. 1-7 stosuje się odpowiednio.

5. Sejm wyraża zgodę na zatrzymanie lub aresztowanie Prezesa Najwyższej Izby Kontroli w drodze uchwały podjętej bezwzględną większością ustawowej liczby posłów. Nieuzyskanie wymaganej większości głosów oznacza podjęcie uchwały o niewyrażeniu zgody na zatrzymanie lub aresztowanie Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

6. Wymóg uzyskania zgody Sejmu nie dotyczy wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu.

Art. 18e. 1. Marszałek Sejmu przesyła wnioskodawcy niezwłocznie uchwałę, o której mowa w art. 18c ust. 8 i art. 18d ust. 5.

2. Uchwały, o których mowa w ust. 1 podlegają ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Art. 18f. Przepisy ustawy dotyczące odpowiedzialności karnej Prezesa Najwyższej Izby Kontroli stosuje się odpowiednio do odpowiedzialności za wykroczenia.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. 2015, poz. 1605 j.t.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 7b w ust. 4 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) oznaczenie wnioskodawcy oraz pełnomocnika, o ile został ustanowiony;”;

2) w art. 7c:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie posła lub senatora do odpowiedzialności karnej składa się Marszałkowi Sejmu lub Marszałkowi Senatu.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Jeżeli wniosek, o którym mowa w ust. 1 nie spełnia wymogów formalnych, o których mowa w art. 7b ust. 4, Marszałek Sejmu lub Marszałek Senatu wzywa wnioskodawcę do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni, wskazując niezbędny zakres poprawienia lub uzupełnienia. W przypadku

niepoprawienia lub niezuzupelnienia wniosku we wskazanym terminie i zakresie Marszalek Sejmu lub Marszalek Senatu postanawia o pozostawieniu wniosku bez biegu.

1b. Jezeli wniosek, o ktorym mowa w ust. 1 spelnia wymogi formalne, o ktorych mowa w art. 7b ust. 4, Marszalek Sejmu lub Marszalek Senatu kieruje go do organu wlasciwego do rozpatrzenia wniosku na podstawie regulaminow Sejmu lub Senatu, zawiadamiajac jednoczesnie posla lub senatora o tresci wniosku.”;

3) w art. 10 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Do postepowania z wnioskiem o wyrazenie zgody na zatrzymanie lub arestowanie posla lub senatora przepisy art. 7c ust. 1-5 stosuje sie odpowiednio.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2014, poz. 1182 j.t. z pozn. zm.) po art. 11 dodaje sie art. 11a-11f w brzmieniu:

„Art. 11a. Przedawnienie w postepowaniu karnym czynu objetego immunitetem nie biegnie w okresie korzystania z immunitetu.

Art. 11b. 1. Wniosek o wyrazenie zgody na pociagniecie Generalnego Inspektora do odpowiedzialnosci karnej w sprawie o przestepstwo scigane z oskarzenia publicznego sklada sie za posrednictwem Ministra Sprawiedliwosci.

2. Wniosek o wyrazenie zgody na pociagniecie Generalnego Inspektora do odpowiedzialnosci karnej w sprawie o przestepstwo scigane z oskarzenia prywatnego sklada oskarzyciel prywatny, po wniesieniu sprawy do sadu.

3. Wniosek, o ktorym mowa w ust. 2 sporzadza i podpisuje adwokat lub radca prawny, z wyjatkiem wnioskow skladanych w swoich sprawach przez sędziow, prokuratorow, adwokatow, radcow prawnych, notariuszy oraz profesorow i doktorow habilitowanych nauk prawnych.

4. Wnioski, o ktorych mowa w ust. 1 i 2 powinny zawierac:

- 1) oznaczenie wnioskodawcy oraz pelnomocnika, o ile zostal ustanowiony;*
- 2) imie i nazwisko oraz date i miejsce urodzenia Generalnego Inspektora;*
- 3) wskazanie podstawy prawnej wniosku;*

- 4) dokładne określenie czynu, którego dotyczy wniosek, ze wskazaniem czasu, miejsca, sposobu i okoliczności jego popełnienia oraz jego skutków, a zwłaszcza charakteru powstałej szkody;
- 5) uzasadnienie.

Art. 11c. 1. Wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie Generalnego Inspektora do odpowiedzialności karnej składa się Marszałkowi Sejmu.

2. Jeżeli wniosek, o którym mowa w ust. 1 nie spełnia wymogów formalnych, o których mowa w art. 11b ust. 4, Marszałek Sejmu wzywa wnioskodawcę do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni, wskazując niezbędny zakres poprawienia lub uzupełnienia. W przypadku niepoprawienia lub nieuzupełnienia wniosku we wskazanym terminie i zakresie Marszałek Sejmu postanawia o pozostawieniu wniosku bez biegu.

3. Jeżeli wniosek, o którym mowa w ust. 1 spełnia wymogi formalne, o których mowa w art. 11b ust. 4, Marszałek Sejmu kieruje go do organu właściwego na podstawie regulaminu Sejmu do rozpatrzenia wniosku, zawiadamiając jednocześnie Generalnego Inspektora o treści wniosku.

4. Organ właściwy do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, powiadamia Generalnego Inspektora o terminie rozpatrzenia wniosku.

5. Na żądanie organu właściwego do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, sąd albo odpowiedni organ, przed którym toczy się postępowanie wobec Generalnego Inspektora udostępnia akta postępowania.

6. Generalny Inspektor przedstawia organowi właściwemu do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1 wyjaśnienia i własne wnioski w tej sprawie w formie pisemnej lub ustnej.

7. Po rozpatrzeniu sprawy, organ właściwy do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1 uchwala sprawozdanie wraz z propozycją przyjęcia lub odrzucenia wniosku.

8. Sejm wyraża zgodę na pociągnięcie Generalnego Inspektora do odpowiedzialności karnej w drodze uchwały podjętej bezwzględną większością ustawowej liczby posłów. Nieuzyskanie wymaganej większości głosów oznacza podjęcie uchwały o niewyrażeniu zgody na pociągnięcie Generalnego Inspektora do odpowiedzialności karnej.

Art. 11d. 1. Zakaz zatrzymania, o którym mowa w art. 11 obejmuje wszelkie formy pozbawienia lub ograniczenia wolności osobistej Generalnego Inspektora przez organy stosujące przymus.

2. Wniosek o wyrażenie zgody na zatrzymanie lub aresztowanie Generalnego Inspektora składa się za pośrednictwem Ministra Sprawiedliwości.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2 powinien zawierać:

- 1) oznaczenie wnioskodawcy;*
- 2) imię i nazwisko oraz datę i miejsce urodzenia Generalnego Inspektora;*
- 3) dokładne określenie czynu oraz jego kwalifikację prawną;*
- 4) podstawę prawną zastosowania określonego środka;*
- 5) uzasadnienie, wskazujące w szczególności na konieczność zastosowania określonego środka.*

4. Do postępowania z wnioskiem o wyrażenie zgody na zatrzymanie lub aresztowanie Generalnego Inspektora przepisy art. 11c ust. 1-7 stosuje się odpowiednio.

5. Sejm wyraża zgodę na zatrzymanie lub aresztowanie Generalnego Inspektora w drodze uchwały podjętej bezwzględną większością ustawowej liczby posłów. Nieuzyskanie wymaganej większości głosów oznacza podjęcie uchwały o niewyrażeniu zgody na zatrzymanie lub aresztowanie Generalnego Inspektora.

6. Wymóg uzyskania zgody Sejmu nie dotyczy wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu.

Art. 11e. 1. Marszałek Sejmu przesyła wnioskodawcy niezwłocznie uchwałę, o której mowa w art. 11c ust. 8 i art. 11d ust. 5.

2. Uchwały, o których mowa w ust. 1 podlegają ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Art. 11f. Przepisy ustawy dotyczące odpowiedzialności karnej Generalnego Inspektora stosuje się odpowiednio do odpowiedzialności za wykroczenia.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. 2014, poz. 1075 j.t. z późn. zm.) po art. 14 dodaje się art. 14a-14f w brzmieniu:

„Art. 14a. Przedawnienie w postępowaniu karnym czynu objętego immunitetem nie biegnie w okresie korzystania z immunitetu.

Art. 14b. 1. Wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie Prezesa Instytutu Pamięci do odpowiedzialności karnej w sprawie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego składa się za pośrednictwem Ministra Sprawiedliwości.

2. Wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie Prezesa Instytutu Pamięci do odpowiedzialności karnej w sprawie o przestępstwo ścigane z oskarżenia prywatnego składa oskarżyciel prywatny, po wniesieniu sprawy do sądu.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2 sporządza i podpisuje adwokat lub radca prawny, z wyjątkiem wniosków składanych w swoich sprawach przez sędziów, prokuratorów, adwokatów, radców prawnych, notariuszy oraz profesorów i doktorów habilitowanych nauk prawnych.

4. Wnioski, o których mowa w ust. 1 i 2 powinny zawierać:

- 1) oznaczenie wnioskodawcy oraz pełnomocnika, o ile został ustanowiony;*
- 2) imię i nazwisko oraz datę i miejsce urodzenia Prezesa Instytutu Pamięci;*
- 3) wskazanie podstawy prawnej wniosku;*
- 4) dokładne określenie czynu, którego dotyczy wniosek, ze wskazaniem czasu, miejsca, sposobu i okoliczności jego popełnienia oraz jego skutków, a zwłaszcza charakteru powstałej szkody;*
- 5) uzasadnienie.*

Art. 14c. 1. Wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie Prezesa Instytutu Pamięci do odpowiedzialności karnej składa się Marszałkowi Sejmu.

2. Jeżeli wniosek, o którym mowa w ust. 1 nie spełnia wymogów formalnych, o których mowa w art. 14b ust. 4, Marszałek Sejmu wzywa wnioskodawcę do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni, wskazując niezbędny zakres poprawienia lub uzupełnienia. W przypadku niepoprawienia lub nieuzupełnienia wniosku we wskazanym terminie i zakresie Marszałek Sejmu postanawia o pozostawieniu wniosku bez biegu.

3. Jeżeli wniosek, o którym mowa w ust. 1 spełnia wymogi formalne, o których mowa w art. 14b ust. 4, Marszałek Sejmu kieruje go do organu właściwego na podstawie regulaminu Sejmu do rozpatrzenia wniosku, zawiadamiając jednocześnie Prezesa Instytutu Pamięci o treści wniosku.

4. Organ właściwy do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, powiadamia Prezesa Instytutu Pamięci o terminie rozpatrzenia wniosku.

5. Na żądanie organu właściwego do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, sąd albo odpowiedni organ, przed którym toczy się postępowanie wobec Prezesa Instytutu Pamięci udostępnia akta postępowania.

6. Prezes Instytutu Pamięci przedstawia organowi właściwemu do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1 wyjaśnienia i własne wnioski w tej sprawie w formie pisemnej lub ustnej.

7. Po rozpatrzeniu sprawy, organ właściwy do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1 uchwała sprawozdanie wraz z propozycją przyjęcia lub odrzucenia wniosku.

8. Sejm wyraża zgodę na pociągnięcie Prezesa Instytutu Pamięci do odpowiedzialności karnej w drodze uchwały podjętej bezwzględną większością ustawowej liczby posłów. Nieuzyskanie wymaganej większości głosów oznacza podjęcie uchwały o niewyrażeniu zgody na pociągnięcie Prezesa Instytutu Pamięci do odpowiedzialności karnej.

Art. 14d. 1. Zakaz zatrzymania, o którym mowa w art. 14 obejmuje wszelkie formy pozbawienia lub ograniczenia wolności osobistej Prezesa Instytutu Pamięci przez organy stosujące przymus.

2. Wniosek o wyrażenie zgody na zatrzymanie lub aresztowanie Prezesa Instytutu Pamięci składa się za pośrednictwem Ministra Sprawiedliwości.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2 powinien zawierać:

1) oznaczenie wnioskodawcy;

2) imię i nazwisko oraz datę i miejsce urodzenia Prezesa Instytutu Pamięci;

3) dokładne określenie czynu oraz jego kwalifikację prawną;

4) podstawę prawną zastosowania określonego środka;

5) uzasadnienie, wskazujące w szczególności na konieczność zastosowania określonego środka.

4. Do postępowania z wnioskiem o wyrażenie zgody na zatrzymanie lub aresztowanie Prezesa Instytutu Pamięci przepisy art. 14c ust. 1-7 stosuje się odpowiednio.

5. Sejm wyraża zgodę na zatrzymanie lub aresztowanie Prezesa Instytutu Pamięci w drodze uchwały podjętej bezwzględną większością ustawowej liczby posłów. Nieuzyskanie wymaganej większości głosów oznacza podjęcie uchwały o niewyrażeniu zgody na zatrzymanie lub aresztowanie Prezesa Instytutu Pamięci.

6. Wymóg uzyskania zgody Sejmu nie dotyczy wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu.

Art. 14e. 1. Marszałek Sejmu przesyła wnioskodawcy niezwłocznie uchwałę, o której mowa w art. 14c ust. 8 i art. 14d ust. 5.

2. Uchwały, o których mowa w ust. 1 podlegają ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Art. 14f. Przepisy ustawy dotyczące odpowiedzialności karnej Prezesa Instytutu Pamięci stosuje się odpowiednio do odpowiedzialności za wykroczenia.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2000 r., Nr 6, poz. 69 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 7 uchyla się ust. 2;

2) po art. 7 dodaje się art. 7a-7g w brzmieniu:

„Art. 7a. Rzecznik nie może być bez uprzedniej zgody Sejmu pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani pozbawiony wolności. Rzecznik nie może być zatrzymany lub aresztowany, z wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku przestępstwa i jeżeli jego zatrzymanie jest niezbędne dla zapewnienia prawidłowego toku postępowania. O zatrzymaniu niezwłocznie powiadamia się Marszałka Sejmu, który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.

Art. 7b. Przedawnienie w postępowaniu karnym czynu objętego immunitetem nie biegnie w okresie korzystania z immunitetu.

Art. 7c. 1. Wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie Rzecznika do odpowiedzialności karnej w sprawie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego składa się za pośrednictwem Ministra Sprawiedliwości.

2. Wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie Rzecznika do odpowiedzialności karnej w sprawie o przestępstwo ścigane z oskarżenia prywatnego składa oskarżyciel prywatny, po wniesieniu sprawy do sądu.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2 sporządza i podpisuje adwokat lub radca prawny, z wyjątkiem wniosków składanych w swoich sprawach przez sędziów, prokuratorów, adwokatów, radców prawnych, notariuszy oraz profesorów i doktorów habilitowanych nauk prawnych.

4. Wnioski, o których mowa w ust. 1 i 2 powinny zawierać:

- 1) oznaczenie wnioskodawcy oraz pełnomocnika, o ile został ustanowiony;
- 2) imię i nazwisko oraz datę i miejsce urodzenia Rzecznika;
- 3) wskazanie podstawy prawnej wniosku;
- 4) dokładne określenie czynu, którego dotyczy wniosek, ze wskazaniem czasu, miejsca, sposobu i okoliczności jego popełnienia oraz jego skutków, a zwłaszcza charakteru powstałej szkody;
- 5) uzasadnienie.

Art. 7d. 1. Wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie Rzecznika do odpowiedzialności karnej składa się Marszałkowi Sejmu.

2. Jeżeli wniosek, o którym mowa w ust. 1 nie spełnia wymogów formalnych, o których mowa w art. 7c ust. 4, Marszałek Sejmu wzywa wnioskodawcę do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni, wskazując niezbędny zakres poprawienia lub uzupełnienia. W przypadku niepoprawienia lub nieuzupełnienia wniosku we wskazanym terminie i zakresie Marszałek Sejmu postanawia o pozostawieniu wniosku bez biegu.

3. Jeżeli wniosek, o którym mowa w ust. 1 spełnia wymogi formalne, o których mowa w art. 7c ust. 4, Marszałek Sejmu kieruje go do organu właściwego na podstawie regulaminu Sejmu do rozpatrzenia wniosku, zawiadamiając jednocześnie Rzecznika o treści wniosku.

4. Organ właściwy do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, powiadamia Rzecznika o terminie rozpatrzenia wniosku.

5. Na żądanie organu właściwego do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, sąd albo odpowiedni organ, przed którym toczy się postępowanie wobec Rzecznika udostępnia akta postępowania.

6. Rzecznik przedstawia organowi właściwemu do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1 wyjaśnienia i własne wnioski w tej sprawie w formie pisemnej lub ustnej.

7. Po rozpatrzeniu sprawy, organ właściwy do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1 uchwala sprawozdanie wraz z propozycją przyjęcia lub odrzucenia wniosku.

8. Sejm wyraża zgodę na pociągnięcie Rzecznika do odpowiedzialności karnej w drodze uchwały podjętej bezwzględną większością ustawowej liczby posłów.

Nieuzyskanie wymaganej większości głosów oznacza podjęcie uchwały o niewyrażeniu zgody na pociągnięcie Rzecznika do odpowiedzialności karnej.

Art. 7e. 1. Zakaz zatrzymania, o którym mowa w art. 7a obejmuje wszelkie formy pozbawienia lub ograniczenia wolności osobistej Rzecznika przez organy stosujące przymus.

2. Wniosek o wyrażenie zgody na zatrzymanie lub aresztowanie Rzecznika składa się za pośrednictwem Ministra Sprawiedliwości.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2 powinien zawierać:

- 1) oznaczenie wnioskodawcy;*
- 2) imię i nazwisko oraz datę i miejsce urodzenia Rzecznika;*
- 3) dokładne określenie czynu oraz jego kwalifikację prawną;*
- 4) podstawę prawną zastosowania określonego środka;*
- 5) uzasadnienie, wskazujące w szczególności na konieczność zastosowania określonego środka.*

4. Do postępowania z wnioskiem o wyrażenie zgody na zatrzymanie lub aresztowanie Rzecznika przepisy art. 7d ust. 1-7 stosuje się odpowiednio.

5. Sejm wyraża zgodę na zatrzymanie lub aresztowanie Rzecznika w drodze uchwały podjętej bezwzględną większością ustawowej liczby posłów. Nieuzyskanie wymaganej większości głosów oznacza podjęcie uchwały o niewyrażeniu zgody na zatrzymanie lub aresztowanie Rzecznika.

6. Wymóg uzyskania zgody Sejmu nie dotyczy wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu.

Art. 7f. 1. Marszałek Sejmu przesyła wnioskodawcy niezwłocznie uchwałę, o której mowa w art. 7d ust. 8 i art. 7e ust. 5.

2. Uchwały, o których mowa w ust. 1 podlegają ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Art. 7g. Przepisy ustawy dotyczące odpowiedzialności karnej Rzecznika stosuje się odpowiednio do odpowiedzialności za wykroczenia.”.

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

1. Cel, potrzeba wydania ustawy, stan rzeczywisty

Projektowana ustawa przewiduje dokonanie zmian w zakresie korzystania z immunitetu przez Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka, Prezesa NIK, Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, Prezesa IPN oraz posłów i senatorów. Przedmiotowe zmiany dotyczą trybu wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej oraz zgody na zatrzymanie lub aresztowanie, w tym: wymogów formalnych wniosków, prawa do składania wyjaśnień przez podmiot objęty immunitetem, sposobu rozpatrywania wniosków oraz trybu wyrażenia zgody przez Sejm na pociągnięcie do odpowiedzialności oraz zatrzymania lub aresztowania.

Przepisy ustawy nowelizującej wprowadzają zasadę wstrzymującą bieg okresu przedawnienia w postępowaniu karnym czynu objętego immunitetem w okresie korzystania z tego immunitetu.

W obecnym stanie prawnym istnieje szereg różnych uregulowań kwestii uchylania immunitetu osobom nim objętym, wobec których złożono wnioski o pociągnięcie do odpowiedzialności karnej. Tak duża liczba uregulowań prowadzi zdaniem wnioskodawców do nadmiernego wydłużenia postępowania i utrudnia pokrzywdzonym dochodzenia sprawiedliwości na drodze sądowej.

2. Różnice między stanem obecnym a projektowanym stanem prawnym

W założeniu wnioskodawców, efektem wprowadzonych zmian w przedmiotowych ustawach powinno być wprowadzenie ujednoliconej procedury uchylania immunitetu przez Sejm wobec ww. podmiotów. Wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej osoby objętej immunitetem w sprawie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, będzie składany za pośrednictwem Ministra Sprawiedliwości. Z kolei, w przypadku przestępstwa ściganego z oskarżenia prywatnego, wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności będzie składany przez oskarżyciela prywatnego po wniesieniu sprawy do sądu za pośrednictwem profesjonalnego pełnomocnika procesowego. Nie dotyczy to przypadków sędziów, prokuratorów, adwokatów i radców prawnych,

notariuszy oraz profesorów i doktorów habilitowanych nauk prawnych, którzy będą składać wniosek w swoim imieniu.

Proponowana nowelizacja wprowadza do przedmiotowych ustaw tryb postępowania z wnioskiem o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej osoby, która jest objęta immunitetem. Zgodnie z projektowaną regulacją, wnioski o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności przedkładać się będzie Marszałkowi Sejmu (w przypadku senatorów odpowiednio Marszałkowi Senatu). Marszałek po zapoznaniu się z treścią wniosku rozpoczyna procedurę badania wniosku. W przypadku stwierdzenia braków formalnych, Marszałek wzywa wnioskodawcę do poprawienia lub uzupełnienia wniosku pod rygorem pozostawienia wniosku bez nadania mu biegu. Jeżeli wniosek jest poprawny z punktu widzenia wymogów formalnych, Marszałek kieruje sprawę do rozpoznania właściwemu organowi, którego obowiązkiem jest poinformowanie osoby objętej immunitetem o terminie rozpatrzenia wniosku i udostępnia jej akta postępowania.

Osobie objętej immunitetem przysługuje prawo do składania wniosków i wyjaśnień w swojej sprawie. Po rozpatrzeniu sprawy organ, który rozpatrywał wniosek uchwala sprawozdanie, w którym przedstawia Sejmowi propozycję przyjęcia lub odrzucenia wniosku. Ostateczną decyzję, dotyczącą wyrażenia zgody na pociągnięcie osoby objętej immunitetem do odpowiedzialności karnej podejmuje Sejm w drodze uchwały, za którą musi opowiedzieć się bezwzględna większość ustawowej liczby posłów. Brak wymaganej liczby głosów oznacza a contrario podjęcie uchwały o niewyrażeniu zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej osoby objętej immunitetem.

Zdaniem wnioskodawców ujednolicenie procedury uchylania immunitetu przyczyni się do usprawnienia postępowania w tym zakresie.

3. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

Projektodawcy w odpowiedzi na oczekiwania społeczne proponują ujednolicenie procedury uchylania immunitetu, przez co pokrzywdzeni będą mogli w skuteczny i szybszy sposób dochodzić swoich praw. Projekt nowelizacji odniesie pozytywny wydźwięk społeczny, z uwagi na dotychczasową powszechną opinię, iż dochodzenie sprawiedliwości w sądzie wobec osób objętych immunitetem, których przestępstwo godziło w ich dobra prawnie chronione jest prawie niemożliwe lub co najmniej bardzo utrudnione.

Skutkiem prawnym projektowanej nowelizacji będzie ujednolicenie procedury uchylania immunitetu wobec osób, co do których skierowano wnioski o pociągnięcie do odpowiedzialności karnej.

Projekt wywołuje pozytywne skutki finansowe z uwagi na możliwość przyspieszenia postępowania wobec osób, objętych immunitetem.

Projektodawcy nie dostrzegli żadnych istotnych skutków gospodarczych przedmiotowej nowelizacji.

Projektowana nowelizacja ustawy nie wymaga wydania aktów wykonawczych.

4. Zgodność projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej

Projektowana problematyka nie jest objęta zakresem prawa Unii Europejskiej.

Warszawa, 8 grudnia 2015 r.

BAS-WAPEiM-196/15
TRYB PILNY

Pan Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Andrzej Matusiewicz)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity: Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

I. Przedmiot projektu ustawy

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o rzeczniku Praw obywatelskich oraz niektórych innych ustaw zmierza do nowelizacji sześciu ustaw:

1. z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r. poz. 1648, ze zm.),
2. z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1096),
3. z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2015 r. poz. 1605),
4. z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1182, ze zm.),
5. z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2014 r. poz. 1075, ze zm.) oraz
6. z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69, ze zm.).

Proponowane zmiany dotyczą zakresu korzystania z immunitetu przez Rzecznika Praw Obywatelskich, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, posła, senatora, Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz Rzecznika Praw Dziecka. Projekt przewiduje uregulowanie procedury wyrażania przez Sejm zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, odpowiedzialności za wykroczenia, a także zgody na zatrzymanie lub aresztowanie osób zajmujących przywołane wyżej stanowiska.

Projekt nie zawiera przepisów przejściowych. Ustawa ma wejść w życie w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia.

II. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Ze względu na przedmiot projektu ustawy należy przywołać następujące akty prawa Unii Europejskiej:

- a) art. 39 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), który stanowi, że zgodnie z artykułem 16 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TfUE) i na zasadzie odstępstwa od jego ustępu 2, Rada przyjmuje decyzję określającą zasady dotyczące ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych przez państwa członkowskie w wykonywaniu działań wchodzących w zakres zastosowania niniejszego rozdziału oraz zasady dotyczące swobodnego przepływu takich danych. Przestrzeganie tych zasad podlega kontroli niezależnych organów.
- b) art. 16 ust. 2 TfUE, zgodnie z którym Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, określają zasady dotyczące ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii oraz przez Państwa Członkowskie w wykonywaniu działań wchodzących w zakres zastosowania prawa Unii, a także zasady dotyczące swobodnego przepływu takich danych. Przestrzeganie tych zasad podlega kontroli niezależnych organów.
- c) art. 8 Karty Praw Podstawowych¹, który stanowi, że każdy ma prawo do ochrony danych osobowych, które go dotyczą. Dane te muszą być przetwarzane rzetelnie w określonych celach i za zgodą osoby zainteresowanej lub na innej uzasadnionej podstawie przewidzianej ustawą. Każdy ma prawo dostępu do zebranych danych, które go dotyczą, i prawo do dokonania ich sprostowania. Przestrzeganie tych zasad podlega kontroli niezależnego organu.
- d) dyrektywę 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych. Art. 28 ust. 1 dyrektywy stanowi, że każde państwo członkowskie zapewni, że jeden lub więcej organów władzy publicznej będzie odpowiedzialnych za kontrolę stosowania na jego terytorium przepisów przyjętych przez państwa członkowskie na mocy dyrektywy. Organy te postępują w sposób całkowicie niezależny przy wykonywaniu powierzonych im funkcji.
- e) dyrektywę Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającą w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie

¹ Zgodnie z art. 6 ust. 1 TUE Karta ma taką samą moc prawną jak Traktaty.

rasowe lub etniczne. Dyrektywa w art. 13 ust. 1 stanowi, że państwa członkowskie wyznaczają organ lub organy mające wspierać równe traktowanie wszystkich osób bez dyskryminacji ze względu na pochodzenie rasowe lub etniczne. Mogą one wchodzić w skład organów zajmujących się na skalę krajową obroną praw człowieka lub ochroną praw jednostek.

- f) dyrektywę Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzającą w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług. Art. 12 dyrektywy stanowi, że państwa członkowskie wyznaczają i dokonują niezbędnych ustaleń dla organu lub organów do spraw promowania, analizowania, monitorowania i wspierania równego traktowania wszystkich osób bez dyskryminacji bez względu na płeć. Organy te mogą wchodzić w skład agencji odpowiedzialnych na poziomie krajowym za obronę praw człowieka i przestrzeganie praw jednostek lub wprowadzanie w życie zasady równego traktowania.
- g) dyrektywę 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja przedrukowana). Zgodnie z art. 20 dyrektywy, państwa członkowskie wskazują i podejmują niezbędne ustalenia dotyczące utworzenia organu lub organów do spraw promowania, analizowania, monitorowania i wspierania równego traktowania wszystkich osób bez dyskryminacji ze względu na płeć. Organy te mogą stanowić część agencji odpowiedzialnych na szczeblu krajowym za ochronę praw człowieka lub ochronę praw jednostki.

Dyrektywy 2000/43/WE, 2004/113/WE i 2006/54/WE nakazują państwom członkowskim zapewnić, by do kompetencji organów krajowych, o których w nich mowa, należało świadczenie niezależnej pomocy ofiarom dyskryminacji we wnoszeniu skarg w sprawach o dyskryminację, prowadzenie niezależnych badań dotyczących dyskryminacji, publikowanie niezależnych sprawozdań i wydawanie zaleceń na temat wszystkich problemów związanych z taką dyskryminacją.

III. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

III.1. Ustawa o Rzeczniku Praw Obywatelskich w zakresie swojej regulacji stanowi implementację trzech dyrektyw: 2000/43/WE, 2004/113/WE i 2006/54/WE. Wszystkie te dyrektywy przewidują obowiązek państwa członkowskiego do powołania organu odpowiedzialnego za kontrolę przestrzegania zasady równego traktowania. Ponadto wskazane dyrektywy wskazują możliwe usytuowanie takiego organu w strukturze administracyjnej

państwa oraz nakazują mu przyznanie kompetencji badawczych i doradczych na rzecz ofiar dyskryminacji.

Przewidziane projektem zmiany w ustawie o Rzeczniku Praw Obywatelskich nie są sprzeczne z przywołanymi dyrektywami.

III.2. Ustawa o ochronie danych osobowych implementuje dyrektywę 95/46/WE. Jak wynika z przywołanych w punkcie II niniejszej opinii przepisów TUE, TfUE, Karty Praw Podstawowych oraz dyrektywy kontrolą przestrzegania zasad ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych oraz przepływu tych danych powinien zajmować się całkowicie niezależny organ krajowy. Na gruncie ustawy organem odpowiedzialnym za kontrolę przestrzegania zasad przetwarzania danych osobowych jest Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych (art. 8 i następne ustawy). Należy jednak ocenić, czy proponowane zmiany nie naruszają przewidzianej prawem Unii Europejskiej niezależności tego organu.

Prawo Unii Europejskiej nie precyzuje pojęcia niezależności organu. Wskazówek należy zatem szukać w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. W wyroku z dnia 9 marca 2010 r. (sprawa C-518/07 Komisja Europejska przeciwko Republice Federalnej Niemiec) orzekł on, że Niemcy, poddając kontroli państwowej organy nadzorcze właściwe w zakresie nadzoru nad przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje niepubliczne i przedsiębiorstwa publiczne działające na konkurencyjnym rynku w niektórych krajach związkowych i dokonując w ten sposób błędnej implementacji wymogu, zgodnie z którym organy te wykonują zadania „całkowicie niezależnie” uchybiły zobowiązaniom ciążącym na nich na podstawie art. 28 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 95/46/WE. Zdaniem Trybunału niezależność została przyjęta nie celem przyznania tym organom i ich pracownikom szczególnego statusu, lecz celem wzmocnienia ochrony osób i instytucji, których dotyczą decyzje tych organów. Z tego wynika, że przy wykonywaniu swoich obowiązków organy kontroli powinny działać w sposób obiektywny i bezstronny. W tym celu powinny pozostawać poza jakimkolwiek wpływem z zewnątrz, w tym bezpośrednim czy pośrednim wpływem państwa czy krajów związkowych, a nie tylko poza wpływem organów kontrolowanych. W konsekwencji organy kontroli właściwe w zakresie przetwarzania danych osobowych w sektorze niepublicznym powinny cechować się niezależnością pozwalającą im na wykonywanie ich zadań bez wpływu z zewnątrz. Ta niezależność wyklucza nie tylko jakikolwiek wpływ ze strony instytucji kontrolowanych, lecz również jakiegokolwiek nakazy i jakiegokolwiek inny wpływ z zewnątrz, bez względu na to, czy bezpośredni, czy pośredni, który mógłby podważyć wykonywanie przez te organy ich zadań polegających na ustaleniu słusznej równowagi pomiędzy ochroną prawa do poszanowania życia prywatnego a swobodą przepływu danych osobowych. Samo tylko zagrożenie możliwością wpływu politycznego organów nadzoru na decyzje organów kontroli właściwych w zakresie

przetwarzania danych osobowych przewidzianych w art. 28 ust. 1 dyrektywy jest wystarczającą przeszkodą w niezależnym wykonywaniu przez nie zadań. Po pierwsze, może mieć miejsce „przewidywane posłuszeństwo” tych organów kontroli w świetle praktyki decyzyjnej organu nadzoru. Po drugie, rola strażników prawa do poszanowania życia prywatnego, jaką wypełniają te organy kontroli, wymaga, by ich decyzje, a tym samym one same, pozostawały poza jakimkolwiek podejrzeniem stronniczości. Kontrola państwowa wykonywana nad krajowymi organami kontroli właściwymi w zakresie przetwarzania danych osobowych w sektorze niepublicznym jest zatem niezgodna z wymogiem niezależności (por. także wyrok Trybunału z dnia 16 października 2012 r. w sprawie C-614/10 Komisja Europejska przeciwko Republice Austrii).

Projekt nie zmienia pozycji ustrojowej Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Reguluje jedynie procedurę uchylania przysługującego mu immunitetu (sama możliwość uchylenia immunitetu jest przewidziana w obecnie obowiązującej ustawie). Należy uznać, że zasada niezależności organu nie powinna całkowicie wyłączać możliwości pociągnięcia do odpowiedzialności karnej osoby zajmującej to stanowisko. Z drugiej strony, przewidziane w projekcie (i w obowiązującej ustawie) mechanizmy wyrażania zgody na pozbawienie wolności lub pociągnięcie do odpowiedzialności karnej stanowią ograniczenie tej możliwości, co ma wpływ na zapewnienie niezależności organu.

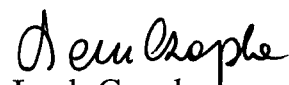
W konsekwencji należy uznać, że projekt, w zakresie przewidzianych zmian w ustawie o ochronie danych osobowych, nie narusza prawa Unii Europejskiej.

III.3. Pozostałe zmiany nie są objęte zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

IV. Konkluzja

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

Warszawa, 8 grudnia 2015 r.

BAS-WAPEiM-197/15
TRYB PILNY

Pan Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Andrzej Matusiewicz) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o rzeczniku Praw obywatelskich oraz niektórych innych ustaw zmierza do nowelizacji sześciu ustaw:

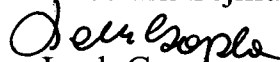
1. z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r. poz. 1648, ze zm.),
2. z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1096),
3. z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2015 r. poz. 1605),
4. z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1182, ze zm.),
5. z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2014 r. poz. 1075, ze zm.) oraz
6. z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69, ze zm.).

Proponowane zmiany dotyczą zakresu korzystania z immunitetu przez Rzecznika Praw Obywatelskich, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, posła, senatora, Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz Rzecznika Praw Dziecka. Projekt przewiduje uregulowanie procedury wyrażania przez Sejm zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, odpowiedzialności za wykroczenia, a także zgody na zatrzymanie lub aresztowanie osób zajmujących przywołane wyżej stanowiska.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich oraz niektórych innych ustaw nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla